

Sygn. akt IV U 1617/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Kurowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Alina Dziarkowska

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2017 r. w Olsztynie

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 15 września 2016 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

/-/ SSO B. Kurowska

Sygn. akt IV U 1617/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił P. S. prawa do emerytury, nie zaliczając do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy wnioskodawcy w Państwowym Gospodarstwie Rolnym S., jako uczeń Zasadniczej Szkoły Rolniczej w R. w ramach praktycznej nauki zawodu w okresie od 01.09.1971r. do 30.06.1973r.

Ubezpieczony zaskarżył powyższą decyzję wnosząc o ponowne rozpatrzenie wniosku o emeryturę, wskazując, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył do stażu pracy w Państwowym Gospodarstwie Rolnym S., gdzie odbywał praktyki jako uczeń Zasadniczej Szkoły Rolniczej w R..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołanie. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek określonych w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z2016r. poz.887 ze zm.) albowiem nie udowodnił na dzień 01.01.1999r. ogólnego stażu pracy wynoszącego 25 lat a jedynie 24 lata 7 miesięcy i 28 dni. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony wcześniej, choćby przy składaniu wniosku o wyliczenie kapitału początkowego nie wskazywał spornego okresu jako

praca w PGR S., również żaden z wnioskowanych świadków nie legitymuje się dowodem zatrudnienia w spornym okresie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. S. urodził się w dniu (...) Legitymuje się udokumentowanymi okresami składkowymi i nieskładkowymi w łącznym wymiarze 24 lata 7 miesięcy i 28 dni, oraz ponad 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W dniu 30.11.2006r. złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego, wskazując w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych jako pierwszy okres zatrudnienia od 01 grudnia 1973r. do 30 listopada 1978r. w PGR w B. – Zakład Rolny w N..

Wnioskodawca ubiegając się o prawo do renty z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego również nie wnioskował o zaliczenie spornego okresu do okresu zatrudnienia.

W dniu 29 lipca 2016r. ubezpieczony złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę wnosząc o zaliczenie do stażu pracy okresu nauki w Zasadniczej Szkole Rolniczej w R., od 01.09.1971r. do 30.06.1973r. – jako uczeń praktycznej nauki zawodu w PGR S. – Zakład Rolny w R..

Wnioskodawca P. S. w dniu 16 czerwca 1973r. ukończył naukę w dwuletniej Zasadniczej Szkole Rolniczej w R. oraz zdał końcowy egzamin z przygotowania zawodowego i został uznany za przygotowanego do wykonywania prac w zakresie specjalizacji szkoły. W ramach nauki uczniowie, w tym również wnioskodawca, kierowani byli przez szkołę na zajęcia praktyczne. Z uwagi na to, że posiadane przez szkołę gospodarstwo nie było zbyt duże, uczniowie odbywali praktyki również w miejscowym PGR. Zajęcia te odbywały się raz lub dwa razy w tygodniu. Odbycie praktyki odnotowywane było w dziennikach praktyk. Uczniowie nie podpisywali umów z PGR. Wnioskodawca nie otrzymywał wynagrodzenia, PGR nie wydał mu także świadectwa pracy.

(dowód: akta kapitałowe i emerytalne ZUS, zeznania świadka C. W. – k. 12v. Z. D. k.12v, zeznania ubezpieczonego k.12.)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Poza sporem między stronami pozostawała okoliczność zaliczenia wnioskodawcy do stażu ubezpieczeniowego 24 lat, 7 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym ponad 15 stażu pracy w szczególnych warunkach.

Wynik niniejszej sprawy zależał natomiast od rozstrzygnięcia spornej między stronami kwestii, sprowadzającej się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy wnioskodawca wykonywał pracę w okresie od 01.09.1971r. do 30.06.1973r. w PGR S. jako uczeń praktycznej nauki zawodu w Zasadniczej Szkole Rolniczej w R..

Na wstępie rozważań należy wskazać, że P. S. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Mianowicie przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa (ust. 2 omawianego art. 184 ustawy).

Wiek emerytalny pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych określa wydane na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 4 ze zm.). Przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z wyżej przedstawionej regulacji prawnej wynika, że warunkiem nabycia prawa do emerytury według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu ubezpieczeniowego przed dniem 1 stycznia 1999 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy emerytalno – rentowej posiadali wymagany okres ubezpieczenia (także w warunkach szczególnych), mogą nabyć prawo do emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego dla mężczyzn 60 lat (art. 32 ustawy). Wiek emerytalny mogą jednak osiągnąć po 1 stycznia 1999 r. Przepis art. 100 ustawy emerytalno – rentowej stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości osiągnięcie przez wnioskodawcę zarówno określonego wieku emerytalnego jak i posiadanie przez niego 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych oraz nie przystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego. Kwestią sporną pozostaje posiadanie przez niego 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego na dzień 1.01.1999 r.

Wnioskodawca domagał się zaliczenia jako okresu składkowego 2-letniej Zasadniczej Szkoły Rolniczej. Tymczasem zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 roku okresy, za które została opłaconą składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne tj. np. zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 roku. Na podstawie obowiązujących wówczas przepisów tj. ustawy z dnia 15.07.1961r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania oraz ustawy z dnia 02.07.1958r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych, warunkiem skuteczności zatrudnienia młodocianych przez zakład pracy było zawarcie na piśmie umowy, która określała wzajemne prawa i obowiązki stron, zaś stronami były: zakład pracy i młodociany pracownik.

W realiach rozpoznawanej sprawy ubezpieczony nie udokumentował zawartej z Zasadniczą Szkołą Rolniczą umowy o naukę zawodu, na podstawie której podmiot ten przyjąłby skarżącego jako ucznia w zawodzie i zobowiązał się do wyuczenia go praktycznego zawodu. Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że okres nauki odbywanej przed 1 stycznia 1975 roku w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Na stanowisku pracy ucznia nauki zawodu przewidziana była norma czasu wnikająca z obowiązującego w spornym okresie (do czasu wejścia w życie Kodeksu pracy) art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu przez zajęcia teoretyczne w warunkach szkolnych. Czas pracy na stanowisku pracy, ze względu na ochronę pracownika młodocianego, nie mógł przekroczyć 6 godzin dziennie i 36 godzin tygodniowo. Do czasu pracy młodocianych wliczało się czas doksztalcania bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. Należy zatem uznać, że przewidziana w obowiązujących przepisach - ze względu na charakter zatrudnienia lub związane z nim warunki - norma czasu

pracy w rozmiarze odbiegającym od powszechnie obowiązującego, stanowiła pełny wymiar czasu pracy pracownika młodocianego. Praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana była zawsze w rozmiarze mniejszym, niż obowiązujący na danym stanowisku, mimo że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy (art. 13 ust. 2 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy).

Powyższe potwierdzają uzasadnienia wyroków: Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 19.11.2014 roku, III AUa 499/14, z 18.06.2014 roku, III AUa 180/14, oraz z 13.09.2012 roku, III AUa 657/12; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18.04.2013 roku, III AUa 1544/12. W ostatnich z tych wyroków Sąd Apelacyjny wskazał, że okresy zatrudnienia młodocianych uważa się za okresy składkowe tylko wtedy, gdy stosunek pracy był nawiązany na warunkach przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 roku (tekst jedn.: dniem wejścia w życie Kodeksu pracy, w którym uregulowano kwestie zatrudnienia młodocianych). Inaczej mówiąc, zatrudnienie niezgodnie z warunkami określonymi w wówczas obowiązujących przepisach, nie może być potraktowane jako okres składkowy, choć nie wpłynęło to na kwalifikację prawną istniejącego wówczas stosunku prawnego jako stosunku pracy. Okresy zatrudnienia młodocianych na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 roku są okresami składkowymi, o jakich mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, których uznania nie warunkuje ukończenie przez zatrudnionego 15 roku życia, a jedynie wykonywanie pracy na podstawie indywidualnej umowy o naukę zawodu. Tymczasem wnioskodawca wskazanych warunków nie spełnia. Nie zmienia tego fakt ukończenia szkoły i odbywania w trakcie nauki warsztatów szkolnych, zajęć praktycznych czy praktyk. Potwierdziło to przeprowadzone postępowanie dowodowe, w tym w szczególności zeznania przesłuchanych świadków i wyjaśnienia samego skarżącego. Zarówno bowiem świadkowie jak i wnioskodawca odbywali praktyki bądź w gospodarstwie szkolnym, bądź w miejscowym PGR, raz lub dwa razy w tygodniu. Ani świadkowie ani wnioskodawca nie dysponują również umowami o naukę praktycznej nauki zawodu.

W tym stanie Sąd uznał, że wskazane wyżej roszczenia skarżącego są niezasadne i na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

/-/ SSO Beata Kurowska